

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen käytäntö

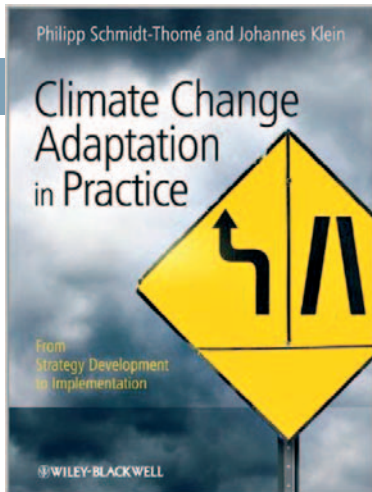
TONI EEROLA

Kun YK:n kansainvälisen ilmastopaneeli IPCC:n julkaisi raporttinsa vuonna 2007 ja esitti 90 %:n varmuuden siitä että ihminen on syyllinen ilmaston lämpenemiseen, aiheutti tämä Suomessa vuosina 2007–2010 melkoisen hysterian julkisessa keskustelussa ja mediassa. Ilmiötä kutsuttiin *ilmastoähkyksi*, eli liika on liikaa. Ilmastonmuutoskeskustelu vaimenikin muutama vuosi sitten toistuvien kylmien talvien, Kööpenhaminan ilmastokouksen flopin, IPCC-kritiikin, ilmastoähkyn ja hysteriaan väsymisen vuoksi. Vapaa toimittaja, nykyinen Tampereen yliopiston viestinnän vieraileva professori ja entinen Vihreän langan päätoimittaja, Elina Grundström, kiteytti turhautumisensa ilmastokeskustelun tyrehtymiseen Helsingin Sanomien Vieraskynäpöydällä 28.9.2010, kääntäen huomionsa kai-vosteollisuuteen, joka onkin onnistunut synnyttämään otsikkoja ihan kiitettävästi. Ympäristökeskustelu sai Suomessa toisen puheenaiheen.

Ilmastonmuutos ei sinänsä ole kadonnut mihinkään. Arktiksen jääpeite hupenee ja sään ääri-ilmiöitä koetaan eri puolilla maapalloa. Tuntuu kuitenkin siltä, että ilmastonmuutoksen suhteen on saavutettu tietynlainen paradigmaattinen tila. Siitä puhutaan nyt käytännöllisemmällä tasolla kuin ennen, ilman hysteristä hörhöilyä ja ideologista intoilua. Teot vain puuttuvat edelleen.

Nyt ilmastokeskustelu saattaa kuitenkin palata uudelleen. Kuumen pitkän kesän jälkeen julkaistiin IPCC:n uusi raportti. Tämän mukaan on ”äärimmäisen todennäköistä”, että ihminen vaikuttaa ilmastoon lämpenevästi, muiden mahdollisten tekijöiden ohella. Raportin mukaan kasvihuonekaasujen määrä on korkeimmillaan 800 000 vuoteen. Ilmasto lämpenee, jäätiköt sulavat, merenpinta nousee, sään ääri-ilmiöt lisääntyvät, kuivuus lisääntyy, yms. Näillä ilmiöillä voi olla ihmisen ja yhteiskunnan kannalta vahingollisia vaikutuksia. Suomelle ilmastonmuutos voi kuitenkin olla jopa edullista kasvukauden pidentyessä. Henkilökohtaisesti olen tietysti sitä mieltä, että me suomalaiset itse asiassa ansaitsemmekin hieman miellyttävämmän ilmaston, kuten n. 8000 vuotta sitten...

Sillä välin kun yhdet vielä kinastelevat siitä, lämpeneekö ilmasto ja onko se ihmisen aiheuttamaa, tarttuen mm. auringonpilkkuihin ja pilviin kuin hukkuva oljenkorteen, ja toiset laskevat edelleen eri juustolajikkeiden hiilijalanjälkiä ja käyttävät ilmastonmuutosta edistääkseen omia agendojaan, on myös niitä jotka miettivät, miten sopeutua ilmastonmuutokseen käytännössä. Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) erikoistutkija Philipp Schmidt-Thome ja Aalto-yliopiston väitöskirjatutkija Johannes Klein ovat toimittaneet aiheesta kansainvälisen artikkelikokoelman. *Climate Change Adaptation in Practice. From Strategy Deve-*

Schmidt-Thomé, P. ja Klein, J. (toim.) 2013. *Climate Change Adaptation in Practice. From Strategy Development to Implementation*. New Delhi, Wiley-Blackwell, 327 s.

Saatavana myös sähköisenä (e-book):
www.wiley.com/wiley-blackwell

lopment to Implementation -kirjan on julkaissut arvovaltainen Wiley-Blackwell -tiedekustantamo.

Ilmastonmuutoksen olemassaolosta ja ihmisen vaikutuksesta ei kirjassa kiistellä. Mielestäni se onkin jo ”*so last season*”. Ilmastonmuutos on tämän hetken suurin geotieteellinen paradigma. On oltava pragmaattinen: oli ihminen syyppää tai ei, on ilmastonmuutokseen ja niiden seurauksiin joka tapauksessa yritettävä sopeutua parhaamme mukaan, päästövähennysten lisäksi. Tieteellisesti kiista on tietenkin edelleen mielenkiintoinen, mutta pelkällä akateemisella kinastelulla ei asiassa päästä konkreettisesti mihinkään.

Kirjassa on kunnioitettavat 22 artikkelia. Ne eivät ole kuitenkaan mitään lyhyitä *proceedings*-tyyppisiä koosteita, vaan monisivuisia, aiheisiinsa syventyviä tekstejä. Suurin osa artikkeleista käsittelee merenpinnan nousua ja siihen varautumista Euroopassa, eritoten Itämeren rannikkovaltioissa. Artikkeleita on kuitenkin myös kauempaakin, kuten Aasiasta. Lisääntyvien rankkasateiden aiheuttamat tulvat saavat myös runsaasti huomiota.

Mielestäni yksi mielenkiintoisimmista artikkeleista on kirjan toimittajien omaa käsialaa. Se koskee ilmastonmuutokseen sopeutumisen viestintää, eli miten ihmisille kerrotaan niistä

toimenpiteistä, mitä sopeutuminen tulee vaatimaan. On melko loogista, että meren rannoilla asuvat tulevat kärsimään merenpinnan noususta eniten, mutta siitä heille ja päättäjille kertominen sekä vaadittavien toimenpiteiden toteuttaminen ovat huomattavan paljon monimutkaisempia asioita. Merenpinnan nousu sadassa vuodessa ei ehkä hetkauta useampia. Matkailu tulee kuitenkin kärsimään ja turistien ilmastonmuutoshavainnointia on myös tutkittu kirjassa. Kirjoittajina on myös suomalaisia tutkijoita, jotka esittävät pääkaupunkiseudun ja Hangon sopeutumissuunnittelua sekä ilmastonmuutoksen vaikutusta pohjaveteen.

Kirja on juuri päättyneen GTK:n vetämän *Climate Change: Impacts, Costs and Adaptation in the Baltic Sea Region* (BaltCICA)-hankkeen lopputuote, mutta siihen on kerätty artikkeleita hankkeen ulkopuoleltakin. BaltCICA-hankkeen myötä GTK on saanut ilmastonmuutoksen sopeutussuunnittelusta geotieteellisen vientituotteen. Hankkeen kokemukset ja osaamista sovelletaan Vietnamissa.

Kirja on runsaasti ja havainnollisesti kuvitettu. Suosittelen kirjaa kaikille ilmastonmuutoksesta, ympäristöstä, taloudesta, yhteiskunnasta ja merenrantatonteista kiinnostuneille. Se on hyvä opas tulevaan.